

בבא בתרא קח

עניין: הקדמה

לפרק יש נוחלין

ריקאנטי פרשת פנחס

ואל בני ישראל תדבר לאמר איש כי ימות ובן אין לו. כבר הודעתך כי אפילו מצות הדין והנחלות תלויין במרכבה עליונה ומשם השתלשלותם ואצילותם וידעת כי תפארת ישראל ושכינת עוזו נקראים בן ובת ויורשים נחלת החכמה והבינה הנקראים אב ואם בסוד ארבע אותיות של שם הגדול הרומו לאב ואם ובן ובת ולפי זה תוכל להבין כי הבן קודם לבת בירושת אביו ואמו והוא חייב לזון הבת מנכסי אביו כמו שאמרו רבותינו ז"ל הבנים ירשו והבנות יזונו וכן אמרו רבותינו ז"ל בספר הזוהר [אדרא זוטא

שורשי המצות לרמח"ל כלל נט

הכלל הנ"ט – בנחלות והוא מ"ע א', שהוא דין סדר נחלות.¹

שרש זה הוא מה שהקנין משתלשל מן האב ואם אל הבנים, והוא לפי סדר האורות שלמעלה, שכך מתגלגלים אורות ההנהגה מאו"א לז"א, ואח"כ ממנו מתפרנסת הנוק', וזה סדר היחס שתיקן האדון ב"ה אל האורות להתיחס זה עם זה, וכמ"ש בפירוש האד"ז ע"ש. ועל כן סדר זה צריך שיתנהגו ישראל. ואולם במקום שאין בן הולכת הירושה אל הבת, ואם לא אל האב וכן על דרך זה, כי זה גלגול שמתגלגל בבחי' יחס הקורבה, וכל הקרוב קרוב קודם.

מהר"ץ חיות ב"ק דף פד

תניא ר"א אומר עין תחת עין ממש ממש ס"ד לית ליה כב"ל הנהו תנאי. נ"צ עי' רמז"ס פ"א מהל' חובל הל"ז שכ' אע"פ שדברים אלו נראה מענין תורה שכתב וכולן מפורשים הן מפי משה רבינו כולן הלכה למעשה זידינו וכו' ראינו דנין צ"ד של יהושע וצ"ד של שמואל הרמתי ע"ש וכ"כ הרמז"ס בהקדמתו לפי' המשנה שזודאי היתה הלכה מסיני דפרי עץ הדר היינו אחריו ולא ראינו ושמענו מחכס אחד שיכשיר תפוח או פלפלין וכדומה רק צ"ס חקרו למלא ג"כ אסמכתא בכתוב כמו הדר שדר צאילנו וכדומה ע"ש וכן כאן צודאי היתה הלכה מסיני רק חקרו למלא סמך בכתוב וכל אחד חקר אחר סמיכה אחרת אשר ישרה צעיניו ומפ"ז מקשה הש"ס ממש ס"ד לית ליה ככל הנהו תנאי והיינו אחרי שלא מנינו שום איש שיצור כן רק כולם הניחו דעין תחת עין ממון וכן נהוגים בכל צתי דיני ישראל. רק שחוקרים למלא סמיכה בתורה וצ"כ ראו כן מקובל מכל צתי דינים בישראל ואיך שייך שר"א יחלוק ע"ז: (מהר"ץ חיות)